

Hoe weet je of jij of iemand anders een broddelprobleem heeft?

Evenals stotteren is broddelen een vloeiendheidsstoornis, maar de twee stoornissen zijn niet hetzelfde.

Bij broddelen is er sprake van een groot aantal onderbrekingen in de normale voortgang van het spreken, die het gevolg lijken te zijn van ongeorganiseerde spraakplanning, te snel spreken of simpelweg het onzeker zijn over hetgeen je wilt zeggen.

Iemand die stottert weet over het algemeen wat hij wil zeggen, maar kan dit op dat moment niet.

Om het nog verwarrender te maken, worden veel mensen die broddelen, als stotterende sprekers gezien, omdat er nog erg weinig over broddelen bekend is.

Al even verwarrend is het feit dat broddelen en stotteren vaak samen voorkomen.

De afdeling Vloeiendheidsstoornissen van de American Speech-Language-Hearing Association (de Amerikaanse vereniging spraak-taal-gehoor) heeft de volgende definitie voor broddelen opgesteld: *Broddelen is een vloeiendheidsstoornis, die gekarakteriseerd wordt door een snel en/of onregelmatig spreektempo, een grote hoeveelheid niet-vloeiendheden en vaak andere symptomen, zoals taal- en fonologische problemen en concentratieproblemen.*

Om broddelen te herkennen, moet geluisterd worden naar het *niet-stotterende* spreken. Een indicatie voor een *vloeiendheidsstoornis* (die *geen* stotteren is) en een hoog aantal niet-vloeiendheden geven volgende factoren:

- Het spreken klinkt niet vloeiend; dat betekent, dat het niet duidelijk is wat hij/zij wil zeggen of hoe hij/zij het moet zeggen
- Het hoge aantal “normale niet-vloeiendheden”, als interjecties en revisies
- De persoon heeft weinig of geen duidelijk vechtgedrag tijdens het spreken
- De persoon heeft weinig tot geen secundaire gedragingen

Een *snel en/of onregelmatig spreektempo* kunnen worden vastgesteld, wanneer:

- Iemand “te snel” spreekt, gebaseerd op een algehele indruk of op het aantal lettergrepen per minuut
- Het spreken “hakkelig” klinkt
- Pauzes te kort of te lang zijn of op een onjuiste plaats worden gemaakt

Deze afwijkingen in vloeiendheid en tempo zijn de belangrijkste symptomen van broddelen. In bovenstaande definities worden echter nog een aantal andere mogelijke symptomen

Dit materiaal is geschreven door Kenneth O. st. Louis, Ph.D., West Virginia University

Nederlandse vertaling: Manon Abbink-Spruit

genoemd, die al dan niet aanwezig kunnen zijn. Ze geven de indruk dat de persoon broddelt.

Het beeld van de typische broddelaar wordt versterkt door:

- Verwarrende, ongeorganiseerde taal of communicatieve vaardigheden
- De persoon is zich weinig bewust van de vloeiendheids- en tempoproblemen
- Tijdelijke verbetering als gevraagd wordt langzamer te spreken of zich op het spreken te concentreren (of als er een opname wordt gemaakt)
- Foutieve klemtonen of onduidelijk uitspreken van klanken of het weglaten van lettergrepen zonder klemtoon in langere woorden (bijv. voelsrijd in plaats van voetbalwedstrijd)
- Spraak die moeilijk te verstaan is
- Verschillende familieleden die stotteren of broddelen
- Sociale problemen of problemen in het werk als gevolg van de broddelsymptomen
- Leerproblemen, die niet voortvloeien uit een laag intelligentieniveau
- Slordig handschrift
- Makkelijk af te leiden, hyperactiviteit, of een beperkte concentratiespanne
- Auditieve waarnemingsproblemen

Tot voor kort was het meeste dat we over broddelen wisten afkomstig uit Europa. Met uitzondering van een boek in 1964, werd broddelen in Noord-Amerika vanaf de jaren '30 tot het midden van de tachtiger jaren vooral genegeerd. Na die tijd is er meer belangstelling voor het probleem en wordt meer onderzoek gedaan.

Hoe wordt broddelen gediagnosticeerd?

Voordat de behandeling begint is het belangrijk, dat het spreken van iemand die broddelt nauwkeurig wordt gediagnosticeerd. Het is aan te raden dit te laten doen door een logopedist. Het onderzoek is vaak zeer uitgebreid en kost veel tijd, soms twee of meer sessies. Het kan nodig zijn, dat er andere disciplines moeten worden ingeschakeld, zoals leerkrachten, remedial teachers, psychologen of neuropsychologen.

Bij de diagnosestelling moet het vloeiendheidsprobleem zeker een rol spelen, maar ook de bijkomende oraalmotorische, uitspraak-, leer- of sociale problemen.

Als de broddelaar op school zit is het aan te bevelen een test aan te vragen, die alle vaardigheden test (zoals, rekenen, schrijven en lezen) en zelfs een intelligentietest.

De uiteindelijke diagnose moet duidelijk aangeven of er wel of geen sprake is van broddelen en welke andere problemen een rol spelen, zoals stotteren, een taalstoornis of een leerprobleem. Het is belangrijk te weten, dat wanneer een stotteraar broddelt, het broddelen soms pas wordt opgemerkt als het stotteren vermindert (vanzelf of door therapie).

Hoe wordt broddelen behandeld?

Bij therapie voor broddelaars wordt over het algemeen eerst gewerkt aan de bijkomende problemen, voordat er direct aan het vloeiende spreken wordt gewerkt.

Over het algemeen is een van de eerste doelen in de therapie het verlagen van het spreektempo, hoewel dit voor een broddelaar soms niet makkelijk te bereiken is. Sommige broddelaars reageren goed op het "timen" van een spreken door middel van Delayed Auditory Feedback (DAF), andere niet. Een andere techniek die bij jonge broddelaars als zinvol wordt ervaren is het gebruikmaken van de vergelijking met een snelheidsmeter. Wanneer het spreken boven een bepaalde snelheid komt wordt een "boete" uitgedeeld voor het overtreden van de snelheidslimiet.

Vaak moeten broddelaars leren bewust pauzes te maken. Als de persoon niet weet waar hij pauzes moet maken, kan het opschrijven van onverstaanbare zinnen (van een opname), die hij of zij heeft gesproken, een goede oefening zijn. Eerst worden de zinnen zonder spaties opgeschreven, daarna met spaties. Door het verschil te zien, kan dit helpen de juiste plaatsen voor pauzes te vinden.

Uitspraak- (articulatie) en taalproblemen verminderen vaak als de broddelaar zijn spreektempo heeft leren verlagen.

Soms komt het echter voor, dat deze problemen ook nog aangepakt moeten worden in de therapie. Eén techniek hiervoor is het oefenen van het spreken in korte zinnen, die erg gestructureerd zijn (bijv. "Hallo, mijn naam is Jan. Ik woon op de Lindenlaan 148. Ik werk bij de drogist aan de Hoofdstraat."). Vervolgens worden de zinnen "normaler" (bijv. "Hallo, ik ben Jan. Ik woon aan de Lindenlaan, drie straten van de drogist aan de Hoofdstraat waar ik werk.")

Het kan ook zinvol zijn te oefenen met het, op een overdreven manier, leggen van de klemtoon in langere woorden. Hierbij moeten ook alle lettergrepen zonder klemtoon gesproken worden (bijv. werk`loosheid, cere`moniemeester, si`tuatie)

Sommige broddelaars hebben er baat bij zowel de inhoud (het "wat") als de manier van overbrengen (het "hoe") van een boodschap te plannen. Het "wat" kan bijvoorbeeld geleerd worden door een telegram te formuleren (bijv. "Auto start niet. Trap gas in. Motor verzuipt.")

Het "hoe" richt zich dan op het invullen van de juiste kleine woorden (bijv. "Mijn auto start vaak niet, nadat hij een tijdje heeft stil gestaan. Ik trap een aantal keren het gas in, voor ik het nog eens probeer. Vaak verzuipt de motor dan.")

Zoals vermeld, stotteren veel broddelaars ook. Vaak wordt het broddelen door het stotteren toegedekt of gemaskeerd. In sommige gevallen versterkt het broddelen als de persoon meer controle over zijn stotteren krijgt of als het stotteren vermindert.

Of de broddelaar nu stottert of niet, elke therapietechniek, die zich richt op vloeiendheidsdoelen, als makkelijke steminzet, verlengen van lettergrepen of juiste ademhaling, kan de persoon helpen met zijn broddelsymptomen om te gaan. Het is belangrijk dat de broddelaar leert zich te concentreren op zijn of haar spreken of het monitoren kan en iets kan doen om het makkelijker te maken hieraan te denken. Sommige volwassenen die broddelen kunnen hun spreken beter monitoren, als ze dagelijks naar een korte opname van een ongeorganiseerde spreken luisteren, gevolgd door een opname van een duidelijk, gemonitorde spreken.

Sommige broddelaars vinden het zinvol meerdere keren per dag naar het “goede” en “foute” spreken te luisteren en deze te vergelijken.

Helpt therapie?

Het is moeilijk te voorspellen of een broddelaar baat heeft bij therapie. De meeste broddelaars zijn ervan overtuigd geraakt – door vrienden, familie of werkgevers of vanuit henzelf – dat ze een spreekprobleem hebben.

Motivatie is eveneens een sleutelwoord; deze broddelaars hebben een goede reden om hard aan hun spreken te werken, zoals een mogelijke promotie.

De broddelaars, die er niet van overtuigd zijn, dat ze een probleem hebben, maken zich hierover relatief weinig zorgen en boeken niet zo'n goede vooruitgang in de therapie.

Hoe kan ik hulp krijgen bij broddelen?

Doordat broddelen niet vaak voorkomt en ook nog niet goed bekend is, twijfelen sommige logopedisten of ze een effectieve behandeling kunnen bieden voor broddelen. Als dit zo is, zijn er voor hen naar verschillende informatiebronnen over de stoornis. (Zie de literatuurlijst op de laatste bladzijde). Met deze informatie kunnen veel logopedisten therapie voor broddelen aanbieden.

Gelukkig zijn veel stottertherapeuten en logopedisten, die zich in stotteren hebben gespecialiseerd bereid broddelen te behandelen.

De Nederlandse Vereniging voor Stottertherapie kan de namen geven van de mensen in uw regio die zich in vloeiendheidsstoornissen hebben gespecialiseerd. Kijk op www.stotteren.nl of neem contact op met het Stotter Informatie Centrum, Postbus 119, 3500 AC Utrecht Tel. 030 233 33 36

Waar kan ik meer te weten komen over broddelen?

Daly, D. A. (1996). *The Source for Stuttering and Cluttering*. East Moline, IL: LinguiSystems. (A commercially available therapy program for cluttering.)

Daly, D. A. (1992-1993). Cluttering: A language-based syndrome. *The Clinical Connection*, 6, 4-7. (An article about cluttering with a checklist to help diagnose cluttering.)

Daly, D. A., & Burnett-Stolnack, M. (1994). Identification of and treatment planning for cluttering clients: Two practical tools. *The Clinical Connection*, 8, 1-5. (A followup to the previous article with a form designed to plan and evaluate treatment.)

Myers, F. L. & St. Louis, K. O. (1992). *Cluttering: A clinical perspective*. Kibworth, Great Britain: Far Communications. (Reissued in 1996 by Singular Press, San Diego, California.) (An edited book by several other well-known authorities on the nature, diagnosis, and treatment of cluttering.)

St. Louis, K. O. (Ed.) (1996). Research and opinion on cluttering: State of the art and science, Special issue of the *Journal of Fluency Disorders*, 21. (A special journal edition devoted entirely to cluttering containing an annotated bibliography, case studies, research investigations, and commentaries by several well-known authorities.)

St. Louis, K. O., & Myers, F. L. (1995). Clinical management of cluttering. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 25, 187-195. (A clinically-oriented article on cluttering designed for clinicians.)

St. Louis, K. O., & Myers, F. L. (1997). Management of cluttering and related fluency disorders. In R. Curlee and G. Siegel (Eds.), *Nature and treatment of stuttering: New directions* (pp. 313-332). NY: Allyn and Bacon. (A summary of the nature of cluttering with information on coexisting problems, diagnostic procedures, and therapeutic intervention.)

Weiss, D. (1964). *Cluttering*. Englewood Cliffs NJ: Prentice-Hall. (A well-known source on cluttering with extensive coverage of early European contributions.)

Auteur: Kenneth O. St. Louis, Ph.D. West Virginia University, Morgantown, WV

Nederlandse vertaling: Manon Abbink-Spruit, Nederland

Financiële bijdragen zijn aftrekbaar bij de belasting en kunnen ervoor zorgen dat wij ons werk kunnen blijven doen.